

Received: 10 October 2019

Revised: 29 April 2020

Accepted: 4 May 2020

การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์

THE DEVELOPMENT OF CULTURAL SILVER JEWELRY PRODUCTS : A CASE STUDY OF UBONCHAT SATTATHIP

สุทัน อนุรักษ์¹ และอาศิรา ราชเวียง²

Sutan Anurak¹ and Akera Ratchavieng²

บทคัดย่อ

งานวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์ มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์ และความต้องการของผู้ใช้งานเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ พัฒนาและสร้างเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมที่มาจากพื้นฐานด้านความเป็นไทย โดยเป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ ผลจากการวิจัยพบว่า เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์ นั้น เป็นเครื่องประดับที่ทรงคุณค่าเป็นการพัฒนาโดยการออกแบบบัวให้มีความสวยงามจำนวน 9 สี โดยสีของกลีบบัว คือ ตัวแทนความต่างของอัญมณี ทั้ง 9 ด้วยการผสมผสานที่ลงตัวระหว่างลวดลายเครื่องเงินและสีของอัญมณี ก่อเกิดคุณค่าในเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมที่ได้สร้างขึ้น ซึ่งมีระดับความคิดเห็นต่อเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม อุบลชาติศรัทธาทิพย์ ที่ได้รับการออกแบบและพัฒนาขึ้นโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$; $SD. = 0.38$)

คำสำคัญ: การพัฒนา; ผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม; บัว

¹ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Poh-Chang Academy of Arts, Rajamangla University of Technology Rattanakosin

² คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Faculty of Industry and Technology, Rajamangla University of Technology Rattanakosin

Abstract

The research entitled *The Development Cultural Silver Jewelry Products: A Case Study of Ubonchat Sattathip* aims to create the guidelines for the development of cultural silver jewelry and explore the need of cultural silver jewelry customers from the case study of Ubonchat Suthipthip in order to increase product value. In addition to increasing the value of products, the study also emphasizes on the development and the invention cultural silver jewelry inspired by Thai cultures. The current study employs a mixed method including both qualitative research and quantitative research. The results of the study show that the cultural silver jewelry products from the case study of Ubonchat Sattathip are considered as a valuable ornament being developed through the concept of the nine colors of lotus petals. The colors of the lotus petals represent the nine different gemstones. With the perfect combination of silver jewelry pattern and gem colors, Ubonchat Sattathip is regarded as the ornament with precious value in term of the cultural silver jewelry. According to the findings, the satisfaction level of the customers with the cultural silver jewelry Ubonchat Sattathip is at the high level ($\bar{X} = 4.43$; $SD. = 0.38$).

Keywords: Development; Cultural silver jewelry product; Lotus

1. บทนำ

“อุบลชาติ” ถือเป็นดอกบัวชนิดหนึ่งที่มีความสวยงามเป็นอย่างมากโดยรูปทรงของดอกมี 3 ลักษณะที่สำคัญ คือ ดอกตูมทรงยาว เมื่อบานเป็นรูปทรงถ้วย ดอกตูมค่อนข้างป้อม เมื่อบานจะเป็นรูปทรงครึ่งวงกลม ดอกตูมทรงป้อม เมื่อบานดอกบานจะแผ่ออกมากกว่าครึ่งวงกลม โดยกลีบเลี้ยงและกลีบดอกมี 3 ลักษณะที่สำคัญ คือ กลีบเรียวยาว มีทั้งปลายเรียวแหลมและปลายเรียวมน โคนและปลายกลีบแคบ กลีบเรียวทั้งปลายเรียวแหลมและปลายเรียวมน โคนกลีบครึ่งล่างกว้างและครึ่งปลายมน โคนกลีบครึ่งล่างกว้างและครึ่งปลายมีทั้งปลายเรียวแหลมและปลายมน สีของบัวอุบลชาติแบ่งได้ 3 ชนิด คือ 1) อุบลชาติยืนต้นหรือบัวฝรั่งมี 5 สี ได้แก่ ขาว ชมพู แดง เหลือง และสีส้มอมแดง (โดยสามารถเปลี่ยนสีได้จากวันแรกที่บานไปจนวันสุดท้าย) 2) อุบลชาติล้มลุกบานกลางวันมีทุกสียกเว้นสีดำ และ 3) อุบลชาติล้มลุกบานกลางคืนมี 3 สี ได้แก่ ขาว ชมพูและแดง (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 2561) หรืออาจกล่าวสรุปได้ว่าอุบลรัตนชาติ หมายถึง ดอกบัวที่มีความงดงามด้วยธรรมชาติสร้าง มีรูปทรงกลีบ ก้าน และสีหลากหลาย เป็นต้นแบบแรงดลใจเพื่อนำมาศึกษาสร้างสรรค์เป็นงานออกแบบ

จากการเข้าไปศึกษาวัฒนธรรมของผู้วิจัย ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้พบแหล่งผลิตเครื่องเงินที่สำคัญและผู้วิจัยได้ค้นพบวัดศรีสุพรรณ ที่ตั้งอยู่ถนนวัวลาย จังหวัดเชียงใหม่ โดยบริเวณดังกล่าวนั้นเป็นแหล่งหมู่บ้านผลิตเครื่องเงินที่สำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งวัดศรีสุพรรณเป็นวัดที่มีอุโบสถเงินหลังแรกของโลกที่มีความงดงามเป็นอย่างมากจากการออกแบบสถาปัตยกรรมภายในและภายนอก ซึ่งอุโบสถเงิน วัดศรีสุพรรณสร้างโดยชาวบ้าน เพื่อจรรโลงพระพุทธศาสนา อนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น หัตถกรรมเครื่องเงินใช้ประมาณจำนวน 25 ล้านบาท ดำเนินการสร้างมาแล้ว 8 ปีเศษ ใช้ประมาณไปแล้วจำนวน 12 ล้านบาทเศษ งานสำเร็จไปแล้ว 60% ขณะนี้ยังขาดทุนทรัพย์อีกประมาณ 13 ล้านบาท ในการดำเนินการส่วนประดับตกแต่งศิลปหัตถกรรมเครื่องเงิน ทั้งภายในและภายนอก ชุมประตู่ทางเข้า แกะสลักลวดลายด้วยการใช้วิธีการตอกลงไปที่แผ่นเงิน งานแต่ละชิ้นที่ถูกออกแบบขึ้นนั้นเป็นงานที่ต้องใช้ฝีมือของช่างเป็นอย่างมากจึงจะสำเร็จออกมาได้ (พระครูพิทักษ์สิทธิคุณ, สื่อสารส่วนบุคคล, 7 มิถุนายน 2561)

จากการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ที่ได้ดำเนินการในการช่วยเหลือสังคม ชุมชน การให้ความรู้ และงานด้านอื่น ๆ ผู้วิจัยในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของมหาวิทยาลัยในส่วนของคุณภาพที่ได้ออกสู่สังคมในการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ งานศิลปะในแขนงที่เกี่ยวกับการออกแบบ โดยในการออกแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม ภูมิศึกษา อุบลชาติศรัทธาพิทย์ นั้น ซึ่งนับเป็นความต้องการของวัดศรีสุพรรณ โดยมีบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดังกล่าวมาประชุมเพื่อหารือแนวทางในการสร้างเครื่องประดับที่มีแนวคิดมาจากดอกบัว ซึ่งถือเป็นพันธุ์ไม้พื้นเมืองในทุกภูมิภาคของโลกในประเทศไทยรู้จักนำดอกบัวมาใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านอาหาร ด้านความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา และสถาปัตยกรรม รูปดอกบัวเป็นตัวแทนแห่งความบริสุทธิ์ใจ นอกจากสีสันทนของดอกบัวที่มีความสวยงามแล้ว การกำเนิดของดอกบัวยังตรงกับหลักปรัชญาของชาวพุทธที่กล่าวว่า บัวเกิดจากตมอันสกปรกและตมตะกอน

ในท้องน้ำแต่บัวยังสามารถโผล่ใบและดอกขึ้นมาเหนือผิวน้ำได้จึงชื่อว่า “บกข” แปลว่า เกิดจากตม จึงนำเอาการกำเนิดของบัวมาออกแบบงานพุทธศิลป์ เพื่อสื่อให้เห็นถึงชีวิตของมนุษย์แม้จะเกิดมาจากแหล่งเลวทรามอย่างไร แต่ยังมีโอกาสที่จะเป็นคนดีได้ทุกคน จึงเป็นที่มาออกแบบในชื่อ “อุบลรัตนชาติศรัทธาทิพย์” เพื่อให้บัวที่ได้รับการออกแบบชิ้นมานั้น มีความเป็นมงคลและสามารถนำไปใช้ในการประดับตกแต่งภายในศาสนสถานได้อย่างสวยงาม เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมเป็นเครื่องประดับที่ได้รับการออกแบบโดยใช้วัฒนธรรมเป็นข้อมูลผสมผสาน ดังที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเนื่องจากข้อมูลและผลที่ได้รับจากการศึกษา สามารถนำมาออกแบบสร้างสรรค์ บูรณาการเป็นงานเครื่องประดับได้หลายรูปแบบ ทั้งเครื่องประดับตกแต่งร่างกาย เครื่องตกแต่งสถานที่และผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ได้หลากหลาย

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์
- 2.2 เพื่อศึกษาความต้องการของผู้ใช้งานในจังหวัดเชียงใหม่เกี่ยวกับเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์ เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์
- 2.3 เพื่อพัฒนาและสร้างเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมที่มาจากพื้นฐานด้านความเป็นไทยและความต้องการของผู้ใช้งานในจังหวัดเชียงใหม่

3. ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมตามความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ศาสนสถาน ซึ่งเกิดขึ้นจากการผสมผสานระหว่างศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นกับเครื่องเงินที่เป็นสิ่งที่มีมูลค่า เมื่อนำมาผสมผสานกันจะเกิดความงามและคุณค่าของเครื่องประดับ

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์ ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้การศึกษาเชิงคุณภาพนำเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยตามขั้นตอนในการวิจัย ดังนี้

4.1 กลุ่มประชากร การวิจัยในครั้งนี้กลุ่มของประชากรประกอบด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 2 กลุ่ม คือ

- 4.1.1 กลุ่มตัวแทนวัดศรีสุพรรณ (วัดโบสถ์เงิน) จังหวัดเชียงใหม่ และผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมหรือผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมไทย
- 4.1.2 ผู้ใช้งานที่มีความสนใจในผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมในจังหวัดเชียงใหม่

4.2 การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมีจำนวน 3 ราย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมจำนวน 2 ราย และตัวแทนวัดศรีสุพรรณ (วัดโบสถ์เงิน) จังหวัดเชียงใหม่จำนวน 1 ราย

4.3 การศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือ ผู้ใช้งานเครื่องประดับที่มีความสนใจในเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม ในจังหวัดเชียงใหม่

4.4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ กลุ่มผู้ใช้งานที่มีความต้องการและสนใจในเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม โดยในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนกลุ่มประชากรที่แน่นอน จึงได้ใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างกรณีไม่ทราบจำนวนประชากรของ W.G. Cochran (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 38) โดยผู้วิจัยกำหนดให้สัดส่วนของประชากรเท่ากับ .50 ระดับค่าความเชื่อมั่น 95% และยอมให้มีความคลาดเคลื่อนได้ 5% เมื่อคำนวณข้อมูลตามสูตรการคำนวณได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 384.16 แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน โดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

4.4.1 ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย แบ่งตามอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 25 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเชียงใหม่ อำเภอจอมทอง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอแม่แตง อำเภอแมริม อำเภอสะเมิง อำเภอฝาง อำเภอแม่สาย อำเภอพร้าว อำเภอสันป่าตอง อำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย อำเภอหางดง อำเภอฮอด อำเภอดอยเต่า อำเภออมก๋อย อำเภอสารภี อำเภอเวียงแห่ อำเภอไชยปราการ อำเภอแม่วาง อำเภอแม่ออน อำเภอดอยหล่อ และอำเภอภูกามยาวนิวัฒนา โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

4.4.2 ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้จำนวนอำเภอที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วดำเนินการจับสลากรายชื่ออำเภอ เพื่อเลือกสุ่มอำเภอที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแนวทางการใช้หลักความน่าจะเป็นโดยอำเภอที่ใช้ในมีจำนวน 10 อำเภอ

4.4.3 ขั้นตอนที่ 3 กำหนดสัดส่วนการเก็บข้อมูลในแต่ละอำเภอ โดยเก็บข้อมูลอำเภอละ 40 ตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง

4.5 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ประเภท ได้แก่

4.5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ได้ศึกษามาเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาแนวทางการพัฒนาเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาพิทย์ ให้มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการประดับตกแต่งศาสนสถานให้มีความงดงามตามวิถี

ชาวพุทธ ประกอบกับเป็นการสร้างคุณค่าทางจิตใจให้กับผู้ที่เข้าเยี่ยมชม หรือสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาสนสถานต่าง ๆ

4.5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ใช้งานที่มีความสนใจในเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อหาความต้องการที่แท้จริงของผู้ใช้งานจำนวน 400 ชุด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้ใช้งาน และกลุ่มคนที่สนใจในเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมที่อยู่ในอำเภอต่าง ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นมานั้น มีองค์ประกอบที่สำคัญจำนวน 3 ส่วนประกอบหลัก ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปด้านประชากรศาสตร์

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความคิดเห็นในเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณียศึกษา อุดมคติ ศรัทธาพิภย์ ซึ่งเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
4	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
3	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
2	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
1	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ดังนั้น การอธิบายผลการวิจัยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการอธิบายผลดังต่อไปนี้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของความคิดเห็น (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น. 40)

คะแนน	ระดับของความคิดเห็น
4.51-5.00	มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	มีความคิดเห็นในระดับมาก
2.51-3.50	มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง
1.51-2.50	มีความคิดเห็นในระดับน้อย
1.00-1.50	มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม

4.6 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ การหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย โดยผลการทดสอบพบว่า ค่าความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) ของข้อคำถามที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่มีคุณภาพและสามารถใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้

สำหรับการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) นั้น ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ใช้งานและนักท่องเที่ยวที่อยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับอยู่ที่ 0.836

4.7 การวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีทางสถิติที่ใช้ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบพรรณนาโดยใช้การวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้มีการเปรียบเทียบข้อมูลความต้องการของผู้ใช้งานเพื่อนำผลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้งาน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเปรียบเทียบ T-test และ One Way ANOVA สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

5. ประโยชน์ของการวิจัย

5.1 ผลจากการศึกษาวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางที่สำคัญในการออกแบบเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมที่มีคุณค่าต่อสังคมในภูมิภาคอื่นทั่วประเทศ

5.2 ผลงานเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมานั้น สามารถนำไปใช้สำหรับการประดับตกแต่งในศาสนสถานได้อย่างงดงามและทรงคุณค่ายิ่ง

6. ผลการวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยสามารถนำเสนอได้ ดังนี้

6.1 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า ก่อนการดำเนินการออกแบบเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสนทนากลุ่มย่อยและมีการสัมภาษณ์เชิงลึกกับตัวแทนวัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง พัฒนา และออกแบบเครื่องประดับโดยทางตัวแทนฯ มีความต้องการที่จะให้ใช้เงินเป็นหัวใจสำคัญของการออกแบบ เพราะจะมีความเหมาะสมกับวัดศรีสุพรรณ ที่อยู่บริเวณถนนบัวลาย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นแหล่งการทำเครื่องเงินที่มีความสำคัญรวมถึงการหาดอกไม้ที่มีความหมายและสามารถสื่อถึงความบริสุทธิ์ การเข้าถึงธรรมได้เป็นอย่างดี เมื่อได้แนวทางในการพัฒนาเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงได้ออกแบบโครงร่างของอุบลชาติศรัทธาทิพย์ดังสามารถแสดงได้ในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงภาพโครงร่างการออกแบบอุบลชาติศรัทธาทิพย์
(สุทัน อนุรักษ์ และอาศิรา ราชเวียง, ประเทศไทย, 2563)

เมื่อผู้วิจัยได้ออกแบบโครงร่างตามแนวทางที่ได้จากการสนทนากลุ่มย่อยกับตัวแทนวัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่แล้ว ได้นำโครงร่างไปทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญด้านเครื่องประดับและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการออกแบบเครื่องประดับ เพื่อให้ช่วยพิจารณาความเหมาะสมและแนวทางที่เป็นไปได้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญ ได้ให้ความเห็นซึ่งสรุปได้โดยรวมว่า ร่างแบบเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์ นั้น เป็นเครื่องประดับที่ทรงคุณค่า หากผู้พัฒนาสามารถออกแบบออกแบบลวดลายของบัวให้มีความวิจิตร งดงาม มีความสวยงามเหมาะสมกับการเป็นเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมชั้นสูง ที่สามารถสร้างความคุณค่า ทางจิตใจให้กับผู้พบเห็นได้อย่างเหมาะสม สำหรับอุบลรัตนชาติศรัทธาทิพย์นั้น นับเป็นการพัฒนาโดยการ ออกแบบบัวนพเก้า คือ การออกแบบบัวให้มีความสวยงามจำนวน 9 สี ที่มีลักษณะเหมือนกัน เพียงแต่ แตกต่างที่สีที่ถูกนำมาใช้เป็นสีของกลีบบัว โดยสีที่แตกต่างกันนั้น คือ ตัวแทนความต่างของอัญมณีทั้ง 9 เพื่อให้ มีเรื่องราวความเป็นมงคลจากลวดลายโดยภาพรวมทั้งหมด ซึ่งเมื่อทุกอย่างมีการผสมผสานกันเป็นอย่างดีแล้ว จะทำให้เกิดคุณค่าในเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมที่ได้สร้างขึ้น

นอกจากนี้เป็นการผสมผสานศิลปะของการนำเครื่องเงินมาออกแบบเพื่อให้ความวิจิตรโดยเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมดังกล่าว มีความเหมาะสมกับวัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีการสร้างอุโบสถ ด้วยเงิน ถือเป็นอุโบสถเงินหลังแรกของโลก จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดทำเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม กรณีศึกษา อุบลชาติศรัทธาทิพย์ เพื่อให้ได้ผลงานตามการออกแบบที่ได้กำหนดโครงร่างไว้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงภาพจริงการออกแบบบุลชาติศรีทศาธิพย
(สุทนต์ อนุรักษ์ และอาศิศรา ราชเวียง, ประเทศไทย, 2563)

6.2 จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ใช้งานเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมและนักท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 400 คน สามารถนำเสนอผลการศึกษาได้ ดังนี้

6.2.1 ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 51.25 และเป็นเพศหญิง จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 48.75 โดยมีอายุระหว่าง 25-35 ปี จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมาคืออายุ 36-45 ปี จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 มีอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.50 และมีอายุ 46 ปีขึ้นไป จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 12.75 โดยเป็นผู้มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 รองลงมาคืออาชีพทำบริษัทและธุรกิจเอกชน จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 และเป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 15,000-20,000 บาท จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 มีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 20,001-25,000 บาท จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 มีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 25,001-30,000 บาท จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 15,000 บาท จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25

ลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 และเป็นคนในพื้นที่จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 มีวัตถุประสงค์ในการเข้าวัดที่สำคัญเพื่อศึกษาสถาปัตยกรรมท้องถิ่นจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.50 รองลงมาเป็นการศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่น จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 และพักผ่อนจากการทำงานจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 โดยบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการเข้าวัด คือ ตนเอง จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.75 รองลงมาคือโฆษณาประชาสัมพันธ์ จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 25.25 มีครอบครัวเป็นผู้มีอิทธิพล จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.75 และกลุ่มเพื่อนเป็นผู้มีอิทธิพลในการเข้าวัด จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.25

6.2.2 ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม

อุบลชาติศรัทธาทิพย์ เมื่อพิจารณาความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม อุบลชาติศรัทธาทิพย์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับต่อเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม อุบลชาติศรัทธาทิพย์ ผลการศึกษาปรากฏ ดังนี้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม อุบลชาติศรัทธาทิพย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$; $SD. = 0.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบข้อมูลที่สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ได้แก่ เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมสามารถนำไปใช้จัดวางยังอุโบสถอื่นได้อย่างกว้างขวาง มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.75$; $SD. = 0.43$) รองลงมาเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมมีคุณค่าทางจิตใจต่อผู้พบเห็น มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$; $SD. = 0.48$) เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและพื้นที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$; $SD. = 0.49$) เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมมีการออกแบบได้สัดส่วนที่เหมาะสม มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$; $SD. = 0.50$) เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมมีคุณค่ากับการจัดวางในอุโบสถ มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$; $SD. = 0.50$) เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมสามารถถ่ายทอดเรื่องราวของพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$; $SD. = 0.48$) นอกจากนี้เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมมีความสวยงามตามแบบฉบับท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$; $SD. = 0.78$) และเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมสามารถถ่ายทอดเรื่องราวของพุทธศาสนาได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$; $SD. = 0.70$) ตามลำดับ

7. การสรุปผลและการอภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม อุบลชาติศรัทธาทิพย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$; $SD. = 0.38$) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า ผลจากการพัฒนาเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม อุบลชาติศรัทธาทิพย์ นั้น เป็นการผสมผสานการนำเอาเครื่องเงินที่เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในจังหวัดเชียงใหม่ และความโดดเด่นของเอกลักษณ์ของวัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอุโบสถเงินที่งดงาม มาเป็นแนวคิดร่วมกับการนำดอกบัว ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งในทางพระพุทธศาสนา ตามความเชื่อของคนไทยว่าเป็นดอกไม้ที่คู่ควรกับการนำมาสักการะพระพุทธรูปและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ซึ่งจากความแปลกใหม่รวมถึงความงดงามที่ปรากฏต่อสายตาของผู้พบเห็น จึงสร้างคุณค่าของผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของประทับใจ สุวรรณธาดา และศักดิ์ชาย ลิกขา (2561, น. 137) ที่ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา: ในเขตพื้นที่ภาคอีสานตอนบน ผลจากการศึกษาพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีการประเมินผลิตภัณฑ์

อยู่ในเกณฑ์ระดับดีค่าเฉลี่ย 4.29 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของพจน์ธรรม ณรงค์วิทย์ และอำไพ แสงจันทร์ไทย (2562, น. 218) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมประเภทพระดินสำหรับแหล่งเรียนรู้การทำพระเครื่องนครชุมจังหวัดกำแพงเพชรอย่างมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชน ผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้บริหารและนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมประเภทดินที่ออกแบบและพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ มณฑนา ทองสุพล และกนกเนตร พินิจดำนกลาง (2560, น. 136) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาเอกลักษณ์เครื่องประดับไทย 4 ภาค เพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับเงินที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ใช้เครื่องประดับร่วมสมัย ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อรูปแบบเครื่องประดับเงินร่วมสมัยที่ออกแบบขึ้นใหม่โดยค่าเฉลี่ยรวมของรูปแบบเครื่องประดับทั้ง 4 ภาค อยู่ในระดับมาก

8. ข้อเสนอแนะ

8.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม อุลลชาติ ศรัทธาพิทย นั้น สามารถนำไปใช้ในการประดับศาสนสถานในวัดศรีสุพรรณ จังหวัดเชียงใหม่ นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้ในการประดับในจังหวัดอื่นในภาคเหนือ รวมถึงในภูมิภาคอื่นในประเทศไทย เพื่อให้เกิดความเป็นสิริมงคลและความสวยงาม นอกจากนี้การพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องเงินเชิงวัฒนธรรม ยังสามารถนำไปต่อยอดทางธุรกิจด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้วยการนำไปเป็นเครื่องประดับที่สามารถนำเสนอให้กับประชาชนทั่วไป รวมถึงชาวต่างชาติ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้กับชุมชนที่เกี่ยวข้องและสร้างความยั่งยืนในอาชีพให้กับประชาชนในท้องถิ่นอีกด้วย

8.2 ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

8.2.1 ควรมีการศึกษาความต้องการและประเมินความต้องการของผู้ใช้งานที่มีโอกาสเป็นกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม เช่น ชาวต่างชาติในกลุ่มประเทศต่าง ๆ

8.2.2 ในโอกาสของการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรมในครั้งต่อไป อาจมีการพัฒนาเครื่องประดับเงินผสมผสานกับดอกไม้มงคลประเภทอื่น เช่น ดอกมณฑา ทั้งนี้ เพื่อเป็นการสร้างทางเลือกและสร้างความแตกต่างของเครื่องประดับเงินเชิงวัฒนธรรม ให้มีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นต่อไป

9. รายการอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ประทับใจ สุวรรณธาดา และศักดิ์ชาย สิกขา. (2561). การออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญา: ในเขตพื้นที่ภาคอีสานตอนบน. *วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 9(2), 137-155.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. (2561). *ข้อมูลบัวอบชาดี*. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2561 จาก <http://www.lotus.mutt.ac.th/?p=273>
- มันทนา ทองสุพล และกนกเนตร พินิจดำนกลาง. (2560). การศึกษาเอกลักษณ์เครื่องประดับไทย 4 ภาค เพื่อประยุกต์ใช้ในการออกแบบเครื่องประดับเงินที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ใช้เครื่องประดับร่วมสมัย. *วารสารวิถีสังคมมนุษย์*, 5(1), 136-165.
- พจนันธรณ ณรงค์วิทย์ และอำไพ แสงจันทร์ไทย. (2562). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมประเภทพระดินสำหรับแหล่งเรียนรู้การทำพระเครื่องนครชุมจังหวัดกำแพงเพชร. *วารสารศิลปกรรมศาสตร์วิชาการ วิจัยและงานสร้างสรรค์*, 6(1), 218-245.